

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel. (070) 373 8020	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft omroepfinancieringen en kabelontwikkelingen	ons kenmerk BAOZW/U200900740 Lbr. 09/055	datum 29 april 2009

Samenvatting

In deze ledenbrief informeren wij u over de omroepfinancieringen en de kabelontwikkelingen.

De bedoeling is dat de gemeenten volgend jaar wettelijk verantwoordelijk worden voor de bekostiging van de lokale omroepen. Wij raden u aan om in uw begroting 2010 daarmee rekening te houden, waarbij u als uitgangspunt € 1,30 per woonruimte (plus index) kunt hanteren.

De financiering van de landelijke omroepen vanaf september 2010 hangt af van het aantal leden ouder dan 16 jaar per 1 april 2009. Wij ondersteunen de vraag van het Commissariaat voor de Media om uw medewerking vóór 7 mei voor de controle van hun naam, adres en leeftijd.

Kabelexploitant Ziggo heeft de gemeenten in zijn verzorgingsgebied verzocht vóór 1 mei stappen te nemen voor de reductie van het aantal programmaraden van 28 naar 11. Wij belichten de juridische relatie gemeenten – exploitanten en de mogelijke herstructurering van de raden. Voorts geldt dat de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit (OPTA) op 5 maart ter bevordering van de concurrentie een per 2010 te operationaliseren marktbesluit heeft gepubliceerd. Hierdoor worden UPC en Ziggo verplicht om hun kabelaansluiting desgevraagd administratief door te verkopen aan andere aanbieders m.u.v. de KPN. Ook moeten zij evenals CAIW en Delta anderen in staat stellen radio- en televisiesignalen door te geven. De overeenkomsten tussen u en de kabelexploitanten kunnen dit niet verhinderen.

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8020	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft omroepfinancieringen en kabelontwikkelingen	ons kenmerk BAOZW/U200900740 Lbr. 09/055	datum 29 april 2009

Geacht college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief informeren wij u over de omroepfinancieringen en de kabelontwikkelingen. De bedoeling is dat de gemeenten volgend jaar wettelijk verantwoordelijk worden voor de bekostiging van de lokale omroepen. Wij raden u aan om in uw begroting 2010 daarmee rekening te houden, waarbij u als uitgangspunt € 1,30 per woonruimte (plus index) kunt hanteren. De financiering van de landelijke omroepen vanaf september 2010 hangt af van het aantal leden ouder dan 16 jaar per 1 april 2009. Wij ondersteunen de vraag van het Commissariaat voor de Media om uw medewerking vóór 7 mei voor de controle van hun naam, adres en leeftijd. Kabelexploitant Ziggo heeft de gemeenten in zijn verzorgingsgebied verzocht vóór 1 mei stappen te nemen voor de reductie van het aantal programmaraden van 28 naar 11. Wij belichten de juridische relatie gemeenten – exploitanten en de mogelijke herstructurering van de raden. Voorts geldt dat de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit (OPTA) op 5 maart ter bevordering van de concurrentie een per 2010 te operationaliseren marktbesluit heeft gepubliceerd. Hierdoor worden UPC en Ziggo verplicht om hun kabelaansluiting desgevraagd administratief door te verkopen aan andere aanbieders m.u.v. de KPN. Ook moeten zij evenals CAIW en Delta anderen in staat stellen radio- en televisiesignalen door te geven. De overeenkomsten tussen u en de kabelexploitanten kunnen dit niet verhinderen.

1. Lokale publieke omroep

1.1. Amendement verwerkt in voorstel wijziging Mediawet 2008

Op 26 maart jl. heeft de Tweede Kamer een amendement aangenomen over de financiering van de lokale publieke omroep. De omroepen heten overigens thans op basis van de Mediawet 2008 media-instellingen vanwege het de beoogde multimediale karakter ervan.

Het amendement is inmiddels verwerkt in artikel 2.170a van het voorstel tot wijziging van de Mediawet 2008 dat ter behandeling bij de Eerste Kamer ligt. In dit wetsvoorstel is opgenomen dat het College van Burgemeester en Wethouders zorgt voor de bekostiging van de lokale publieke

media-instelling als de gemeenteraad een positief advies heeft uitgebracht over het volgende aspect: volgens de statuten een orgaan heeft dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt en dat representatief is voor de belangrijkste in de desbetreffende gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. Overigens dient de raad op basis van artikel 2.61 Mediawet 2008 ook te adviseren over twee andere aspecten:

- rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid;
- zich volgens de statuten uitsluitend of hoofdzakelijk ten doel stelt het op lokaal niveau uitvoeren van de publieke media-opdracht door het verzorgen van media-aanbod dat gericht is op de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in een gemeente waarop de instelling zich richt leven, en het verrichten van alle activiteiten die nodig zijn om daarmee een publieke taak te vervullen.

De bekostiging betreft volgens het voorstel een vergoeding van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de lokale publieke omroepdienst, voor zover die kosten niet op andere wijze zijn gedekt, op zodanige wijze dat op lokaal niveau in een toereikend media-aanbod kan worden voorzien en continuïteit van bekostiging is gewaarborgd.

1.2. Motie

In toelichting bij het bovengenoemde amendement over de bekostiging wordt gewezen op de gelden in het Gemeentefonds voor lokale omroepen. Voorts heeft de Kamer op 26 maart een motie aangenomen, waarin zij de minister verzoekt in overleg te treden met de VNG om bij ons aan te bevelen als streefbedrag voor de financiering van de lokale omroep € 1,30 per woonruimte als uitgangspunt te kiezen. Dit is de huidige omvang in 2009 van het bedrag dat na de fiscalisering van de omroepbijdrage voor lokale omroepen in het Gemeentefonds is gestort. Dit wordt jaarlijks aangepast aan het accres. Het totaal is thans €9,9 miljoen. Gemeenten zijn vrij om meer dan dit bedrag te geven.

1.3. Juridische aspecten

Voor de toekomstige bekostiging van de lokale omroep door de gemeente blijft naast de Mediawet de subsidietitel van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Op basis van de Mediawet mag een lokale publieke omroep pas uitzenden als deze op basis van een positief advies van de gemeenteraad een aanwijzing als verzorger van de lokale publieke mediadienst en een zendtijdtoewijzing van het Commissariaat voor de Media. heeft gekregen. Beide gelden voor vijf jaar. Dus pas daarna kunnen er te subsidiëren 'activiteiten' zijn zoals bedoeld in artikel 4.21 van de Subsidietitel in de Algemene wet bestuursrecht. De omroep kan vervolgens gaan uitzenden via de ether. Voorts is de kabelexploitant op basis van artikel 6.13 van de Mediawet 2008 verplicht de lokale omroep door te geven aan de analoge ontvangers. Na lange tijd van onzekerheid is bovendien in de wet opgenomen dat deze verplichting gaat gelden richting digitale ontvangers op het moment dat er in een omroepnetwerk een significant aantal digitale

ontvangers zijn gekomen.

Voorts moet de omroep, wil deze een gemeentelijke bekostiging verkrijgen, op grond van de Algemene wet bestuursrecht een aanvraag tot subsidie voor de beoogde activiteiten die verband houden met het verzorgen van de lokale publieke omroepdienst bij de gemeente indienen. De gemeente kan de aanvraag toetsen alvorens subsidie te verlenen. Zie voor nadere toelichting ook onze ledenbrieven en handreikingen van 20 april 2001 (Lbr. 01/49) en 29 november 2005 (Lbr. 05/83)

1.4. Inhoudelijke aspecten

In genoemde ledenbrieven en handreikingen hebben wij gewezen op de inhoudelijke onafhankelijkheid van de lokale publieke omroepen. Dit wordt thans in de Mediawet 2008 als volgt voor hen omschreven: artikel 2.1 'onafhankelijk (...) van overheidsinvloeden' en artikel 2.88 '(...) bepalen, onverminderd het bepaalde bij of krachtens deze wet, vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod en zijn daar verantwoordelijk voor' plus 'brengen (...) een redactiestatuut tot stand'. In het voorstel tot wijziging van de Mediawet staat in artikel 2.170a voorts: 'Aan de bekostiging worden geen voorwaarden verbonden die in strijd zijn met het bepaalde bij of krachtens deze wet.'

Het programma-aanbod van de lokale omroepen dient op basis van artikel 2.70 van de Mediawet voor ten minste 50% van informatieve, culturele en educatieve aard en in het bijzonder op de te bedienen gemeente gericht te zijn. Dit wordt getoetst door het Commissariaat voor de Media.

Nieuw in de Mediawet 2008 is dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de landelijke publieke omroepen op basis van artikel 2.2 een prestatieovereenkomst kunnen sluiten. Deze kan kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor het media-aanbod en het publieksbereik alsmede maatregelen bij niet-naleving daarvan bevatten. Maar ze mag geen betrekking hebben op de inhoud van het media-aanbod. Deze mogelijkheid is in de wet ondanks het VNG-verzoek daartoe niet geschapen voor de lokale (en regionale) omroepen, maar volgens het ministerie van OCW ook niet verboden.

Hoewel het op basis van de Algemene wet bestuursrecht mogelijk is om als gemeente op grond van een publiekrechtelijke beschikking een uitvoeringsovereenkomst met de omroep te sluiten zien wij meer mogelijkheden in een privaatrechtelijke coproductieovereenkomst. Wil een gemeente een speciale dienst of product van de lokale publieke omroep, dan kan zij daartoe met de omroep een coproductieovereenkomst sluiten. In onze ledenbrief van 29 november 2005 (Lbr. 05/83) is daarvoor een model opgenomen, waarover door ons overeenstemming is bereikt met de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland en dat is goedgekeurd door het Commissariaat voor de Media. Als uitvloeisel van het kabinetsbeleid zijn dergelijke overeenkomsten tussen het rijk

en de landelijke omroepen niet meer de bedoeling, maar de wet verbiedt volgens het ministerie van OCW niet om deze op lokaal niveau te blijven of gaan gebruiken.

1.5. Streekomroep

Er bestaan lokale publieke omroepen die voor meerdere gemeenten werken. In dat geval dienen de Colleges van Burgemeester en Wethouders volgens het voorstel tot wijziging van de Mediawet gezamenlijk voor de bekostiging te zorgen. Voorts moet opgemerkt worden dat er in opdracht van het ministerie van OCW een onderzoek loopt naar de financiële en inhoudelijke voor- en nadelen van een streekomroep ten opzichte van een lokale omroep. De resultaten daarvan worden voor de zomer verwacht.

1.6. Evaluatie

Er is voorzien in een evaluatie van de gemeentelijke bekostiging van de lokale publieke omroep om de drie jaar. De minister zendt telkens na drie jaar aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en effecten van het bepaalde in artikel 2.170a. Deze monitoring is volgens het amendement een extra middel om de gemeenten hun verplichtingen te laten nakomen zonder dat de systematiek van het Gemeentefonds wordt aangetast. De verwachting is dat deze door het Commissariaat voor de Media zal geschieden in aansluiting op de reeds bestaande lokale omroepmonitor,

1.7. Tot slot

De beoogde wijziging van de Mediawet vinden wij een aanvaardbaar compromis tussen gemeentelijke gebondenheid en vrijheid, zoals deze al jaren geldt in de relatie provincies – regionale omroepen. Wij raden u dan ook aan om in uw gemeentebegroting 2010 rekening te houden met de bekostiging van de lokale publieke omroep, waarbij u als uitgangspunt voor uw subsidie een bedrag van € 1,30 per woonruimte (plus index) kunt hanteren. Gemeenten zijn vrij om meer dan dit bedrag te geven.

2. Landelijke publieke omroep

2.1. Brieven Commissariaat voor de Media

U heeft op 27 maart en 22 april brieven ontvangen van het Commissariaat voor de Media over de 'ledentellingen omroepverenigingen; gegevens GBA'. Hierin vraagt deze toezichthouder, zoals eens in de vijf jaar gebruikelijk, in het kader van de ledentelling vóór 7 mei uw medewerking bij de controle van de leden van de landelijke publieke omroepen. Op basis van de controle van de leden en het oordeel over het beleidsplan kunnen de omroepen per 1 september 2010 een (voorlopige) erkenning en dus de mogelijkheid om uit te zenden krijgen, houden of verliezen.

2.2. Mediawet

De grondslag waarop de Commissariaat voor de Media de medewerking van de gemeenten verzoekt is de Mediawet. Het Commissariaat is een op basis van deze wet opgericht zelfstandig bestuursorgaan dat toezicht houdt op de naleving van de bepalingen in de wet. Op basis van artikel 2.27 van de Mediawet 2008 stelt het Commissariaat het aantal leden vast per omroepvereniging die een aanvraag voor een (voorlopige) erkenning heeft ingediend. Het betreft thans 12 omroepen.

Omroepen die een erkenning willen moeten op de peildatum van 1 april 2009 150.000 leden hebben en omroepen die opteren voor een voorlopige erkenning 50.000 leden. De vaststelling van het aantal leden vindt plaats op basis van een steekproef van gemiddeld 500 leden per omroep (in een enkel geval 1000).

Als omroeplid tellen personen mee die ouder zijn dan 16 jaar, die in Nederland wonen en die hun contributie van tenminste €5,72 per jaar hebben voldaan. Met betrekking tot de eerste twee vereisten heeft het Commissariaat het verzoek tot gemeentelijke medewerking gevraagd voordat de beleidsplannen van de omroepen moeten worden ingediend, dus vóór 7 mei a.s.

2.3. Wet Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens

Verstreken van gegevens

De gegevens van ongeveer 6.500 omroepleden worden door het Commissariaat gecontroleerd. De controle van 4.500 personen die een burgerservicenummer hebben opgegeven kon landelijk en digitaal geschieden. Van de 2.000 die dit nummer niet hebben opgegeven moet de controle verlopen via de gemeente. Op basis van de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) kan de gemeente controleren en aan het Commissariaat voor de Media melden of een omroep lid op het opgegeven adres ingeschreven staat en ouder dan 16 jaar is óf dat de persoon op het aangegeven adres niet ingeschreven staat en welke onjuistheid het in dat geval betreft.

In de Wet GBA wordt een onderscheid gemaakt tussen 'afnemers', zijnde bestuursorganen, en derden. De afnemers kunnen GBA-gegevens centraal ontvangen, hetgeen besluitvorming van rijkswege en structurele aansluiting op het landelijke netwerk vergt. Echter, omdat het Commissariaat voor de Media deze gegevens slechts eens in de vijf jaar nodig heeft, wil het een

beroep doen op de verstrekking door de individuele gemeenten. Het Commissariaat kan daartoe in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan en buitengemeentelijke afnemer op grond van artikel 88 Wet GBA een verzoek bij de gemeente indienen, waarbij de relatie tussen de gevraagde gegevens en zijn wettelijke taken wordt aangegeven.

Kosten

In artikel 5 van de Wet GBA wordt vermeld dat de kosten van een gemeentelijke verstrekking worden bepaald per algemene maatregel van bestuur. Deze zijn thans € 2,27 per verstrekking aan een 'afnemer'. Op basis van artikel 95 Wet GBA kunt u daarnaast geen andere kosten - zoals leges - in rekening brengen aan het Commissariaat voor de Media. Hierbij moet bedacht worden dat het gemiddeld gaat om nog geen promille van uw persoonsbestand.

3. Herstructurering programmaraden kabel

3.1. Brief Ziggo

Op 16 mei 2008 is kabelexploitant Ziggo gevormd als opvolger van Casema, Multikabel en @Home. Ziggo heeft de gemeenten in zijn verzorgingsgebied op 20 januari in de brief 'samenwerking programmaraden' gevraagd om vóór 1 mei stappen te nemen ten behoeve van de reductie van de programmaraden van 28 tot 11. Als reden geeft Ziggo aan dat de netwerken in de 11 nieuwe regio's gekoppeld zijn. Gemeenteraden zouden op basis van artikel 6.17 Mediawet 2008 (voorheen artikel 82l, tweede lid, Mediawet) voor deze gekoppelde netwerken nieuwe programmaraden moeten instellen en de leden ervan benoemen.

Ziggo wil € 5.000 per programmaraad per jaar gaan verstrekken (als overgang ontvangen de voormalige programmaraden van Multikabel en @Home € 5.000 extra).

3.2. VNG-vragen aan minister van OCW en Commissariaat voor de Media

Naar aanleiding van de Ziggo-brief heeft de VNG tijdens het bestuurlijk overleg van 17 maart vragen aan de minister van OCW gesteld en eerder aan het Commissariaat voor de Media. Hieruit blijkt dat er technisch geen beperkingen aan het koppelen zijn en dat een kabelexploitant vrij is binnen zijn verzorgingsgebied netwerken te koppelen. Vooraf kunnen hieraan van rijkswege geen beperkingen worden gesteld.

Pas achteraf als een klacht wordt ingediend kan het Commissariaat op grond van de samenhang in een regio beoordelen of een koppeling terecht is. Al eerder heeft het Commissariaat een koppeling afgewezen, omdat de gemeenten waarin een omroepnetwerk lag zich niet binnen een aaneengesloten gebied, althans niet in elkaars directe nabijheid, bevonden. Een dergelijke omstandigheid verhindert, naar het oordeel van het Commissariaat, dat een programmaraad kan voldoen aan het Mediawettelijke vereiste in artikel 6.15 (voorheen artikel 82m, eerste lid) dat hij representatief is voor de belangrijkste in de betrokken gemeenten voorkomende stromingen. Overigens kan een kabelexploitant ook een klacht indienen bij het Commissariaat als een gemeenteraad niet de door hem gevraagde programmaraad instelt en de leden ervan benoemt. Indien de klacht gegrond is, dan meldt het Commissariaat dit als gemeentelijke taakverwaarlozing

richting Gedeputeerde Staten, die op basis van artikel 124 Gemeentewet kunnen ingrijpen.

3.3. Eerste bevindingen van gemeenten en programmaraden

De kwestie is door de VNG ter sprake gebracht in de commissie Onderwijs, zorg en welzijn en bij de provinciale VNG-afdelingen. Enkele van deze afdelingen hebben in het verleden hand- en spandiensten bij de benoemingen van de programmaraden in regio's waar thans al grotere programmaraden zijn. De programmaraden, verenigd in Kabelraden.nl, hebben op 9 maart jl. in gezamenlijkheid besloten de actie van de gemeenten af te wachten en zelf geen voorbereidende werkzaamheden te verrichten. Gemeenten en programmaraden voorzien met name problemen bij de koppeling tussen steden en plattelandsgemeenten, die geen samenhangend gebied vormen.

3.4. Brief minister van OCW vóór de zomer

Er is door het ministerie van OCW geruime tijd gesproken met de vereniging van kabel-exploitanten NLKabel en ons over een beoogde wijziging in de Mediawet 2008. Hierbij zouden de bestaande programmaraden vervangen worden door een zogeheten coreguleringsmodel, waarbij de kabelexploitanten hun omroepprogramma's bepalen op basis van marktonderzoek en een klantenpanel. De reden is dat de programmaraden slechts een beperkte adviesbevoegdheid hebben: het gaat om 15 televisieprogramma's en 25 radioprogramma's, waarvan er 7 respectievelijk 9 verplicht zijn. Bovendien is het een bewerkelijk systeem voor alle partijen. Zowel NLKabel als wij konden ons vinden in het alternatieve model, zij het dat wij deskundigen aan het klantenpanel toegevoegd wilden zien. Echter, toen de minister van OCW zag dat er geen Kamermeerderheid voor dit voorstel te vinden zou zijn heeft hij het niet opgenomen in de Mediawet 2008. Hij heeft ons medegedeeld dat er thans vóór de zomer een brief naar de Kamer gaat met meerdere alternatieven. De keuze van de Kamer kan alsnog leiden tot een wijziging van de Mediawet.

4. Bevordering concurrentie op de kabel

De Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit (OPTA) heeft op 5 maart een marktbesluit gepubliceerd, waardoor de twee grootste kabelexploitanten, UPC (meer dan 2 miljoen abonnees) en Ziggo (ongeveer 3,2 miljoen abonnees), verplicht worden om hun analoge aansluiting desgevraagd administratief door te verkopen aan andere aanbieders m.u.v. de KPN. Hierdoor kunnen deze aanbieders via het netwerk van genoemde exploitanten analoge radio en televisie aanbieden en hun eigen digitale diensten leveren. Daarnaast moeten CAIW en Delta anderen in staat stellen radio- en televisiesignalen door te geven. Bestaande overeenkomsten tussen u en de kabelexploitanten kunnen dit niet verhinderen.

Het besluit vloeit voort uit de Telecommunicatiewet, op basis waarvan de OPTA op basis van een marktanalyse regulerend kan optreden ten aanzien van partijen met aanmerkelijke marktmarkt. De OPTA heeft de reacties van de Europese Commissie en marktpartijen op haar voorgenomen

besluit in het definitieve besluit verwerkt, dat toeziet op een reguleringsperiode die loopt van 17 maart 2009 tot en met 16 maart 2012.

In overleg met de kabelexploitanten en nieuwe toetreders gaat de OPTA in 2009 haar besluit operationaliseren. Dit betreft alle maatregelen die technisch en administratief nodig zijn om andere aanbieders op de kabel toe te laten, zoals afspraken over de overstap van klanten, levertermijnen, opzeggingsvoorwaarden, en gebruik van elkaars decoder. De OPTA let erop dat overstappen zo eenvoudig mogelijk wordt voor de consument. Daarnaast stelt de OPTA de tarieven voor de doorverkoop van de aansluiting en het doorgeven van radio- en televisiesignalen vast. Als alternatieve aanbieders van deze mogelijkheid gebruik gaan maken, kunnen consumenten vanaf 2010 kiezen op de kabel. Hierbij moet wel aangetekend worden dat UPC en Ziggo medio april beroep hebben aangetekend bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis,
lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.